

hízelgő, sőt nagyon is maliciózus kapcsolatban: »Sőt még az barátok is tudták ez dolgot Magyarországon, kik ők is klastromokból (gondold meg mi végre!) az apácák klastromához likakat ásattnak. Ha nem hiszed, lásd meg az pataki és gyöngyösi skólát.« (*Europica vari-etas*, Kolozsvár, Lepage, 1943, 45.1.).

Hogy a babonafeljegyzés harmadik változatának »magyarul imigy vagyone« kifejezése mire utal, latin vagy német írott vagy talán szlovák ajkon hallott népi forrására-e, azt a nép-rajzi szakembereknek kell eldönteniök.

JENEI FERENC

## ADY ENDRE ÉS JUHÁSZ GYULA VERSEI A GYŐRI HÍRLAPBAN

A győri újságrírás történetének nevezetes szakasza az a közel két évtized, amikor a *Győri Hírlap*ot Szávay Gyula, azidőben a győri Kereskedelmi és Iparkamara titkára szerkesztette. Az akkor gyárvaróssá fejlődő Győr közvéleményét magasszínvonalú, élénk és lendülettel szerkesztett újsággal irányította. A lap élére kerülve annak szépirodalmi rovatát is újjászervezte. Kapcsolatban lévén a fővárosi, debreceni, nagyvárad és szegedi újságírók körrel, nem elégedett meg a helyi írók műveivel, hanem új magyar irodalmunk akkor már beérkezett jeleseitől is kért és kapott kéziratokat. Az általa szerkesztett évfolyamok tárcarovatát böngészve, abban Gárdonyi Géza, Szabolcska Mihály, Rudnyánszky Gyula, Ábrányi Emil, Tömörkény István, Vértessy Arnold, Móra István, Benedek Elek, Petelei István, Várady Antal, Endrődy Sándor, Sas Ede, Reviczky Gyula neveit olvashatjuk versek, elbeszélések élén. Rendkívül érdekes az, miként kapcsolja lapjához az akkor jelentkező fiatal írókat is. Látszik, figyeli az ifjúságot és biztos szemmel választja ki az értékest, helyet adva írásainak. A feltörő fiatal nemzedék írásai sűrűn szerepelnek a *Győri Hírlap*ban. Az elbeszélések élén olvashatjuk Molnár Ferenc, Krúdy Gyula, Nagy Endre, Gaál Mózes, Lengyel Laura, Tutsek Anna, a győri Erdős Renée, Lampérth Géza, Rákosi Viktor, Londez Elek, Gyalui Farkas, Móricz Pál és Pakots József neveit. A költők között van Erdős Renée, Bán Aladár, Pásztor Árpád, Vay Sándor, Sebestyén Károly, Martos Ferenc, Gergely István, Zemplényi Árpád és az 1899. évfolyam munkatársai sorában: Ady Endre és Juhász Gyula.

Ady Endre ebben az esztendőben indul. 1899. nyarán jelenik meg Debrecenben első verseskötönyve. Ám Szávay már a lap 1899. újrjvi számában közli Adynak *Sorsunk* című versét; ezután március 3-án *A hősnő* című elbeszélését. (A vers a *Versek* című kötetben teljesen azonos szöveggel jelent meg, míg az elbeszélést Ady nem vette fel egyetlen novellás kötetébe sem, és nem közölte Földessy Gyula a gondozásában megjelent Ady Endre összegyűjtött novellái című kötetben sem. Földessy azonban az összes novellák jegyzékében megemlíti.) Az elbeszélés után ismét verssel jelentkezik Ady. Szeptember 7-én jelenik meg a *Sárban*, amelyet november 5-én a *Kihűlten* követ. Az első Ady életében nem jelent meg kötetbe foglalva. Csupán halála után, a Földessy Gyula kiadásában megjelent *Rövid dalok egyről és másról* című posztumusz kötetben látott újra nyomdafestéket. A kötetekben meg nem jelent versek között közli Ady összes verseinek a közeli hetekben megjelent új kiadása is\*. A másodikat a *Még egyszer* című kötete adja *Kihűlve* címmel. A *Győri Hírlap*ban közölt szöveget Ady teljesen átdolgozta és kötetébe átdolgozott szövegében került. Megemlíjtjük, hogy az első aláírása Ady Endre.

Juhász Gyula még a szegedi gimnázium növendéke 1899-ben. A hatodik osztályt végezte, alig múlt tizenhat éves, amikor Szávay 1899. augusztus 31-én *Merengés* című költeményét közli. Ez a költemény az 1898-ban írt *Epigramm* után az első ismert Juhász-vers. Juhász egyik kötetébe sem vette fel. Sajnos, nem tudjuk kinyomozni, hogyan került ez a vers a *Győri Hírlap* hasábjaira. Talán maga Juhász küldötte el Szávaynak, vagy, ami még valószínűbb, valamelyik szegedi újságíró közvetítette. Az bizonyos, hogy formájával, hangulatával a kezdő Juhász Gyula írói arcképébe pontosan beleillik.

### Ady Endre: Kihűlten

*Rövid a szívnek ifjúsága ...  
Egy erős érzés megvisei már ;  
Kifáradok hamar a vágyba,  
Egy vágyom erős : nyugalom.*

*Az egek ostromlásán kezdjük,  
Hogy gyűlölünk s tudunk szeretni !  
... És elkönpünk mint a fatengely.  
Nincs bennünk láng, csak pernye,  
semmi ...*

\* Rövid dalok egyről és másról. Ady Endre százhetvennégy ismeretlen verse. Bp. Amicus, 1923. — „Ady Endre összes versei.” Bp. Szépirodalmi Könyvkiadó, 1954. II. 551. l.

A hogy én nézem a világot  
 S természetes magam is benne.  
 Nincs elmúlás, halál enyészet  
 A mely nekem fájdalmas lenne.  
 A hogy van : minden úgy van rendbe,  
 Egyikünk sem ér egy fabatkát.  
 Jobb hát mindent, gúnnyal nevetve  
 Fagyos kedvvel némán lenézni...

... És néha mégis oly jó volna égni,  
 Lángolni, mint kőlyök koromban,  
 És miként akkor : bizni és remélni...

Meglegyint késői fuvalma  
 A mámoros ifju viharának,  
 Ha látom, hogy vannak még karok  
 S azok ölelni engem akarnak.

Megszédülök egy pillanatra,  
 A gúnymosoly arcomról elfut  
 S mintha szívem tűzben dobogna...

Ilyenkor szeretnék szeretni,  
 De nincs nekem már semmi lángom,  
 Egy erős érzés megvisel már,  
 Én már csak a nyugvásra vágyom

Nyugvást várok, megvetve mindent,  
 A világot s magam utálva :  
 ... Rövid a szívnek ifjusága ...

### Juhász Gyula : Merengés

Állok a vízparton, bolyongó lelkemmel  
 Csillagokba szállok, messze föld felett,  
 Repülök a lélek szárnyain lebegve,  
 S leteltekintve, látom a tünt éveket.

Gyermekéveimnek elhúnyó világa  
 Rám mosolyg szelíden, mint bús  
 holdsugár,

Elhullt napjaimnak legszebbik virága  
 S rám a messze éjben stírok árnya  
 vár !

Állok a vízparton. Gyermekségem éve  
 Bágyadó világgal gyorsan ellebeg,  
 És fölöttem szépen elfődik a holdat  
 Hamúszini, szürke őszi fellegek.